

**DRŽAVNO TEKMOVANJE
V ZNANJU SLOVENSKEGA JEZIKA
ZA VODNIKOVO PRIZNANJE**

Tekmovalna pola za 8. razred osnovne šole

11. februar 2025

Pred teboj so tekmovalne naloge različnega tipa, ki preverjajo tvoje poznavanje slovenskega jezika. Nekatere naloge se navezujejo na izhodiščna besedila ali povedi, zato jih pred reševanjem dobro preberi. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in poleg zapiši novega. Odgovori naj bodo pravopisno in slovnično pravilni. Nejasni in nečitljivi odgovori se točkujejo z nič točkami (negativnih točk ni). Piši s kemičnim svinčnikom ali z nalivnim peresom in ne uporablaj korekturnih sredstev. Prostor na zadnji strani lahko uporabiš, da si kaj zapišeš v pomoč pri reševanju nalog. Tega ocenjevalna komisija ne bo gledala oz. točkovala. Čas pisanja je 90 minut.

Želimo ti veliko uspeha pri reševanju tekmovalnih nalog.

Šifra: _____

Število možnih točk: 60

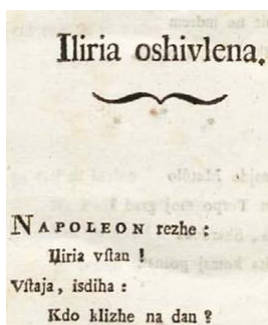
Število doseženih točk: _____

JEZIKOVNE ZVRSTI SLOVENSKEGA JEZIKA

1.1 Določī, za katero besedilo gre. Izbiraj med: praktičnosporazumevalno, uradnovalno, strokovno, publicistično, umetnostno. Vrsto besedila napiši na črto pod njim. Na črte čisto spodaj napiši eno značilnost besedila, na osnovi katere si se odločil/odločila za odgovor.

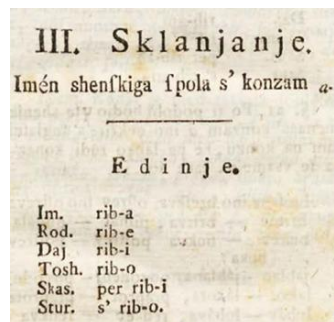
4 točke

a)

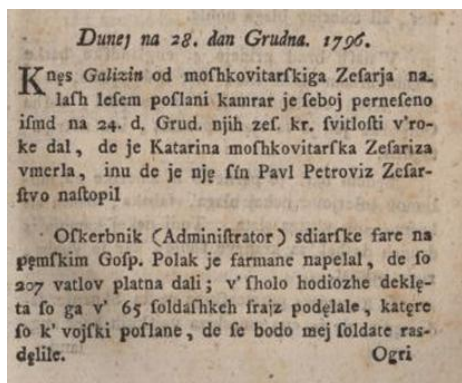
(Ilirija oživljena)

b)

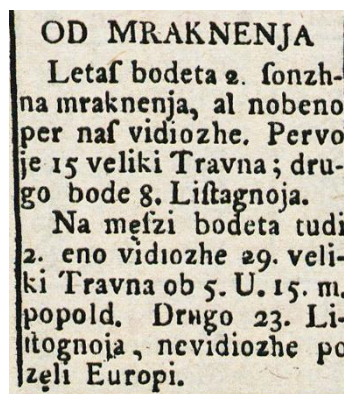
(Gramatika ali pismenost za prve šole)

c)

(Lublanske novice)

č)

(Mala pratika – O mrkih)

Značilnost besedila:

a) _____

b) _____

c) _____

č) _____

1.2 Napiši po en primer, kdaj bi v govoru ustrezno uporabil/uporabila navedene socialne zvrsti jezika.	3 točke	
---	---------	--

knjižni zborni jezik _____

pokrajinski pogovorni jezik _____

sleng _____

1.3 V kratkem povezanem besedilu pojasni, zakaj se v šoli učimo knjižni jezik, čeprav sicer v veliki meri uporabljamo neknjižne zvrsti. Navedi tri razloge.	5 točk	
--	--------	--

1.4 Ali ima tudi neknjižni jezik v čem prednost pred knjižnim? Ustrezno obkroži DA ali NE ter v povedi utemelji odgovor.	3 točke	
---	---------	--

DA

NE

ZGODOVINA SLOVENSKEGA JEZIKA

2.1 V besedilo o Vodnikovem slovarju vpiši manjkajoče podatke, kjer so črte, oz. jih podčrtaj, kjer imaš možnost izbire.	5 točk	
---	--------	--

Vodnik je zbiral slovarsko gradivo na različnih delih slovenskega ozemlja. Govorec, od katerega slovaropisec dobi besede, se imenuje _____. Vodniku je za vzor služil (podčrtaj) nemški/francoski/latinski slovar. Če ni našel slovenskih ustreznih za besede, ki so bile v slovarju, po katerem se je zgledoval, _____. Vodnikov slovar zaradi bogastva zbranega gradiva predstavlja temelj slovenske (veda o besednem zakladu kakega jezika) _____. Slovarsko gradivo, ki ga je zbral Vodnik, je javnosti postalo dostopno (Kdaj?) _____.

2.2 Napiši, v čem je Vodnikova slovnica prelomna ter v čem je boljša od Bohoričeve in Pohlinove.	3 točke	
---	---------	--

- V čem je prelomna:

- Prednost Vodnikove slovnice pred Bohoričovo:

- Prednost Vodnikove slovnice pred Pohlinovo:

PRAVOPIS

3.1 Popravi napake v besedilu. Kar je napačno, prečrtaj in dopiši, kako je pravilno.	11 točk	
---	---------	--

Jezik je bil vedno ključnega pomena za razvitje človeške kulture in sporazumevanja. Prvi jeziki so se pojavili že v pra davni, ko so ljudje začeli uporabljati različne zvoke za izražanje svojih potreb in občutji. Na začetku so jeziki bili zelo osnovni in preprosti, ampak s časoma so se razvijali v bolj kompleksne oblike. Pisava je bila naslednji velik korak, ki je omogočila, shranjevanje in prenašanje informacij iz generacije na generacijo.

Stari Egipčani so uporabljali Hieroglif, ki so bili simboli z pomensko vrednostjo. Sumerci pa so razvili Klinopis, kateri se je zapisoval na glinene tablice. V Srednjem veku je latinščina postal prevladujoč jezik v Evropi zaradi njene povezanosti s rimskokatoliško cerkvijo. Kasneje, z izumom tiska, so se jeziki začel bolj hitro širiti in razvijati.

Danes na svetu obstaja na tisoče jezikov. Nekateri so zelo rasširjeni, drugi pa so na robu izumrtja. Globalizacija ima velik vpliv na jezikovno raznolikost, in sicer bi naj jo uničevala. Vendar pa je pomembno ohranjati manjše jezike saj sodijo v kulturno dediščino človeštva.

JEZIKOVNE RAVNINE

4.1 Napiši, koliko različnih samoglasnikov in koliko različnih soglasnikov je v besedah.	6 točk	
---	--------	--

	Različnih samoglasnikov je ...	Različnih soglasnikov je ...
prvo		
tekmovanje		
ozvočenje		

4.2 Na vprašanji o Valentinu Vodniku odgovori tako, da v odgovoru ne uporabiš števka.	4 točke	
--	---------	--

a) katero obletnico Vodnikovega rojstva smo praznovali leta 2008?

b) katerega leta je umrl Vodnik?

4.3 Preberi naslednje besedilo in reši naloge o njegovih jezikovnih značilnostih.	7 + 3 + 6 točk	
--	----------------	--

V času globalizacije in vse intenzivnejšega mednarodnega povezovanja na vseh ravneh življenja dobiva znanje jezikov vse večji pomen. V tem oziru latinščina težko konkurira sodobnim jezikom, ki so medij vsakdanje komunikacije, saj se dandanes ne uporablja kot sporazumevalni jezik, zato se o njej dostikrat govori kot o mrtvem jeziku. A to je le delno res, kajti latinščina je bila živa tudi po koncu antike, skozi ves srednji vek in obdobje humanizma, ko je bila *lingua franca*, uradni sporazumevalni jezik Cerkev, znanosti, šolstva, pogosto visoke politike in pogovorni jezik izobražencev (čeprav so jo kot sporazumevalni jezik začeli izpodrivati porajajoči se sodobni jeziki), pa vse do novega veka. Ker sta bila latinski jezik in kultura stoletja vezni člen prostora, ki je bil pod oblastjo Rimljanov, je latinščina zlasti s svojim besedjem, delno pa tudi z jezikovno ureditvijo pustila precejšen pečat na številnih svojih »dedičih«, jezikih, ki so se oblikovali v tem prostoru, kar ji daje še posebno kulturno-civilizacijsko in kulturno-povezovalno vrednost. Zato znanje latinščine zelo pomaga pri učenju in razumevanju tistih evropskih jezikov, s kulturami katerih smo kulturno-civilizacijsko in geografsko povezani: angleščine, nemščine, francoščine, italijanščine, španščine idr. Časovno latinščina ni omejena z le antiko, kajti latinski sta tudi književnost srednjega veka in večina humanistične književnosti. Tudi v novem veku je pustila svoj pomemben pečat v kulturi, znanosti (znanstvena latinščina, mešanica latinščine in grščine, s katero se je oblikovala terminologija večine sodobnih naravoslovnih, družboslovnih in humanističnih ved) in celo politiki novega veka tja do sredine 19. stoletja.

(Vir: Latinščina, Učni načrt za gimnazijo)

a) Preberi poved in reši naloge, povezane z njo.

A to je le delno res, kajti latinščina je bila živa tudi po koncu antike, skozi ves srednji vek in obdobje humanizma, ko je bila lingua franca, uradni sporazumevalni jezik Cerkve, znanosti, šolstva, pogosto visoke politike in pogovorni jezik izobražencev (čeprav so jo kot sporazumevalni jezik začeli izpodrivati porajajoči se sodobni jeziki), pa vse do novega veka.

Samostalnika ženskega spola, ki v imenovalniku ednine nimata končnice -a, izpiši, nato pa ju postavi v orodnik ednine in v dajalnik množine.

izpisani samostalnik	orodnik ednine	dajalnik množine

Besedilo v oklepaju pomensko spremeni tako, da postaviš glagol v sedanjik, pogojni naklon. Drugih slovničnih lastnosti glagola ne spreminjaj.

b) Izpiši stavčne člene.

Povedek iz primera:

Latinščina je bila živa tudi po koncu antike.

Prislovno določilo časa iz primera:

V času globalizacije in vse intenzivnejšega mednarodnega povezovanja na vseh ravneh življenja dobiva znanje jezikov vse večji pomen.

Osebek iz primera:

Zato znanje latinščine zelo pomaga pri učenju in razumevanju evropskih jezikov.

c) S svojimi besedami razloži pomen besed, ki so v besedilu podčrtane.

mrtvem jeziku _____

porajajoči se _____

vezni člen _____

pečat _____

omejena _____

terminologija _____

Prostor za tvoje zapise: